KUTSESTANDARD

Audioloog, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Audioloog, tase 6	6

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Audioloog on spetsialist, kes tegeleb kuulmishäirete diagnoosimise ja rehabilitatsiooniga. Tema töö eesmärk on kuulmishäiretega inimestele mitmekülgse teaduspõhise abi pakkumine, kuulmishäire olemuse ja määra väljaselgitamine, (re)habilitatsioon, kuulmisabivahendi vajaduse väljaselgitamine, sobitamine objektiivsete ja subjektiivsete testidega. Audioloog teeb multidistsiplinaarset koostööd kõrva-nina-kurguarstide, psühholoogide, logopeedide ja teiste erialade spetsialistidega. Audioloog töötab nii iseseisvalt kui meeskonnas, tervishoiuasutuses või eraettevõtjana.
A.2 Tööosad
A.2.1 Anamneesi kogumine 1. Seisundi hindamine ja kirjeldamine. 2. Sotsiaalse, elu- ja haiguste anamneesi kogumine. 3. Uuringute plaani koostamine. A.2.2 Uuringute tegemine 1. Füüsiline uurimine. 2. Toonaudiomeetria. 3. Kõneaudiomeetria vaikuses ja müras, abivahendita ja abivahendiga. 4. Tümponomeetria ja refleksomeetria. 5. Uuringutulemuste tõlgendamine. A.2.3 Patsiendi nõustamine 1. Uuringutulemuste ning kuulmishäire põhjuse ja olemuse selgitamine patsiendile. 2. (Rehabilitatsiooni)võimaluste tutvustamine. 3. Ohutegurite tutvustamine. 4. Lahenduste pakkumine. 5. Lisakonsultatsioonide planeerimine. A.2.4 Jäljendi võtmine 1. Sobiva jäljendi võtmise materjali valimine. 2. Patsiendi protseduuriks ettevalmistamine, sh juhendamine. 3. Kuulmekile kaitse paigaldamine. 4. Jäljendi materjali sisestamine väliskõrva ja selle ohutu eemaldamine. 5. Jäljendi kvaliteedi hindamine. 6. Individuaalse otsaku valimine. A.2.5 Abivahendi sobitamine 1. Individuaalse otsaku ja kuuldeaparaadi sobivuse hindamine. 2. Patsiendi protseduuriks ettevalmistamine, sh juhendamine.

3. Päriskõrva parameetrite mõõtmine. 4. Abivahendi sobitamine ja programmeerimine. 5. Kuulmisabivahendi mõõtmine testkambris. 6. Abivahendi kasutamise õpetamine. 7. Efektiivsete suhtlemisstrateegiate kasutamine. A.2.6 Kuuldeaparaadi hooldus ja järelkontroll 1. Kuuldeaparaadi kasulikkuse hindamine ja võimalike probleemide lahendamine. 2. Väliskuulmekäigu ja individuaalse abivahendi hoolduse selgitamine. 3. Individuaalse jälgimise plaani kooskõlastamine. 4. Nõustamine kuuldeaparaadi lisatarvikute osas. 5. Lisatarvikute ühildamine kuuldeaparaadiga. A.2.7 Ennetustöö 1. Kuulmislanguse kui probleemi teavitamine. 2. Kuulmiskaitsevahendite kasutamise propageerimine. 3. Kuulmishügieenialase teabe jagamine. A.2.8 Laste audioloogia 1. Kuulmislanguse olemuse ja võimalike tagajärgede ning ravivõimaluste tutvustamine lapsevanemale/lapse esindajale. 2. Mänguaudiomeetria. 3. Visuaal-audioloogiline treening (Visual Reinforcement Audiometry)
A.3 Töö keskkond ja eripära
Audioloog töötab ettevõttes vastavalt kokkuleppele tööandjaga fikseeritud töögraafiku alusel. Töö eeldab pidevat suhtlemist, oma erialaste teadmiste täiendamist ja uute tehnoloogiatega kohanemist. Audioloog võib töötada nii meditsiiniasutuses kui mõne muu valdkonna ettevõttes töötervishoiu töötajana.
A.4 Töövahendid
Audioloogi peamisteks töövahenditeks on IT-vahendid, erialane meditsiinitehnika, isikukaitsevahendid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Audioloogi töös on vajalikud suhtlemisoskus, empaatiavõime, õppimisvõime, pingetaluvus, vastutustundlikkus ja täpsus.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Tavaliselt on audioloogil erialane kõrgharidus.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Audioloog.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Audioloog, tase 6 kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Anamneesi kogumine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. hindab vestluse/küsimustike ja vaatluse teel patsiendi üldseisundit, sh kuulmisorgani staatust;	

2. kogub vestluse/küsimustike teel patsiendi sotsiaalse, elu- ja haiguste anamneesi; määrab aktiivsusgrupi, arvestades elamistoiminguid; 3. koostab vastavalt kogutud informatsioonile uuringute plaani; võtab patsiendilt nõusoleku edasiste protseduuride tegemiseks.	
B.2.2 Uuringute tegemine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. hindab väliskõrva, selle naha, kuulmekäigu ja kuulmekile seisundit, kasutades ettenähtud vahendeid; 2. annab patsiendile selged instruktsioonid järgnevaks protseduuriks; teeb toonaudiomeetriat (õhukuulmine, luukuulmine, vajadusel maskeerimine) vastavalt Euroopa standardile; vastavalt helisagedusele ja Euroopa standardile määrab kuulmis- ja ebamugavusläve; 3. teeb kõneaudiomeetriat vastavalt Euroopa standardile, kasutades rahvusvaheliselt tunnustatud kõneteste ja ettenähtud vahendeid; 4. teeb tümponomeetriat ja refleksomeetriat vastavalt Euroopa standardile, kasutades ettenähtud vahendeid; määrab akustiliste staapesreflekside läved vastavalt Euroopa standarditele; 5. analüüsib ja tõlgendab uuringutulemusi, võrreldes neid normandmete ja patsiendi teiste uuringutulemustega; koostab edasise tegevusplaani, sh vajadusel suunab patsiendi teise spetsialisti juurde.	
B.2.3 Patsiendi nõustamine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. selgitab uuringutulemusi ja kuulmishäire põhjust ja olemust, sh tinnitust patsiendile arusaadavalt, kasutades mulaaže, pilte ja muid näitlikke vahendeid; vajadusel suunab täiendavate infoallikate juurde; 2. tuvastab kuulmisabivahendi vajaduse ja tutvustab patsiendile ja/või tema lähi- ja tugivõrgustikule (rehabilitatsiooni)võimalusi vastavalt uuringutulemustele, patsiendi vajadustele ja võimekusele; vajadusel suunab täiendavate infoallikate ja vastavate organisatsioonide juurde; 3. selgitab patsiendile ja/või tema lähi- ja tugivõrgustikule kuulmisabivahendi kasutamisega seotud ohutegureid; 4. pakub patsiendile vastavalt patsiendi haigusele või häirele võimalikud lahendusvariandid; selgitab seadusandlusest tulenevaid õigusi ja võimalusi riigipoolse soodustusega abivahendi saamiseks; otsustab dialoogis patsiendi ja/või tema lähi- ja tugivõrgustikuga sobiva (re)habilitatsioonimeetodi; 5. planeerib lisakonsultatsioonid lähtuvalt patsiendi vajadustest ja/või seadusandlusest.	
B.2.4 Jäljendi võtmine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. valib jäljendi võtmiseks sobiva materjali, lähtudes patsiendist ja abivahendi tüübist; 2. valmistab patsiendi protseduuriks ette, juhendades patsienti käitumist jäljendi võtmise ja materjali kõvastumise ajal; selgitab välja vastunäidustused (k.a kõrvainfektisoon, kõrvavaik), nende esinemise korral suunab vastava erialaspetsialisti juurde; vajadusel eemaldab kõrvakarvad; kasutab protseduuri läbiviimiseks ettenähtud töö- ja kaitsevahendeid; 3. hindab väliskuulmekäigu ja kuulmekile seisundit; valib kuulmekile kaitse vastavalt kuulmekile suurusele ja kujule; paigaldab kuulmekile kaitse optimaalsele sügavusele kuulmekäigus, veendudes kuulmekile kaitse õiges asetuses; 4. sisestab jäljendi materjali nõuetekohaselt väliskuulmekäiku ja väliskõrva; eemaldab materjali ohutult; kontrollib protseduuri järgselt kõrva seisundit; 5. hindab jäljendi kvaliteeti ja selle sobivust otsaku või kõrvasisese kuuldeaparaadi valmistamiseks; mittesobiva jäljendi korral teeb uue jäljendi; 6. määrab individuaalse otsaku või kõrvasisese kuuldeaparaadi olulised/vajalikud akustilised parameetrid, arvestades kuulmislanguse tüüpi ning valib vinkli tüübi; määrab individuaalse otsaku materjali vastavalt patsiendi kuulmislanguse tüübile, patsiendi eelistustele, arvestades sh võimalikku allergilist reaktsiooni; valib sobiva individuaalse otsaku.	
B.2.5 Abivahendi sobitamine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. hindab visuaalselt ja patsiendi kõrva sobitatult individuaalse otsaku ja kõrvasisese kuuldeaparaadi sobivust; hindab otsaku/kuuldeaparaadi mugavust; vajadusel korrigeerib otsakut, kasutades ettenähtud töö- ja kaitsevahendeid; 2. valmistab patsiendi protseduuriks ette, juhendades patsienti käitumist protseduuri ajal; selgitab välja vastunäidustused (k.a kõrvainfektisoon, kõrvavaik), nende esinemise korral suunab vastava erialaspetsialisti juurde; vajadusel eemaldab kõrvakarvad; kasutab protseduuri läbiviimiseks ettenähtud töö- ja kaitsevahendeid;	

3. mõõdab ohutult ja täpselt päriskõrva parameetreid (REM - Real Ear Measurement) vastavalt Euroopa standardile; kasutab protseduuri läbiviimiseks ettenähtud töö- ja kaitsevahendeid; 4. sobitab abivahendi patsiendile, tehes vajadusel peenhäälestamist vastavalt päriskõrva akustilistele parameetritele; programmeerib abivahendi vastavalt patsiendi subjektiivsele tajule; vajadusel lisab programme ja selgitab nende olemust; selgitab lisaseadmete võimalusi; 5. mõõdab täpselt päriskõrva parameetreid testkambris (Test Box Measurement) vastavalt Euroopa standardile; kasutab protseduuri läbiviimiseks ettenähtud töövahendeid; 6. õpetab patsiendile ja/või tema lähedastele/tugiisikutele arusaadavalt abivahendi kasutamist ja selle hooldamist vastavalt kuulmisabivahendi tüübile, arvestades patsiendi eripära; 7. õpetab patsiendile ja/või tema lähedastele/tugiisikutele efektiivsete suhtlemisstrateegiate kasutamist erinevates kuulmiskeskkondades.
B.2.6 Järelkontroll ja kuuldeaparaadi hooldus **EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. hindab kuuldeaparaadi kasulikkust patsiendi küsitluse, kõnetestide ja kuuldeaparaadi kasutajalogi info põhjal; selgitab välja kitsaskohad ja probleemid, pakub välja lahendusi ning jagab täiendavaid selgitusi; vajadusel programmeerib kuuldeaparaadi ümber vastavalt subjektiivsele ja objektiivsele hinnangule; 2. selgitab patsiendile väliskuulmekäigu ja individuaalse abivahendi hooldust; tutvustab hooldusvahendeid ja nende kasutamist; juhendab patsienti ennetama vaiguummistust ja kõrvainfektsioone; 3. lepib patisendiga kokku individuaalse jälgimise plaani, sh kordusvisiidi; 4. nõustab patsienti ja/või tema lähedasi/tugiisikuid kuuldeaparaadi lisatarvikute osas; 5. ühildab lisatarvikud kuuldeaparaadiga vastavalt objektiivsetele ja subjektiivsetele hinnangutele; õpetab patsienti ja/või tema lähedasi/tugiisikuid lisatarvikuid kasutama ja hooldama.
B.2.7 Ennetustöö **EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. tunneb üksikisiku ja rahvastiku tervise riskitegureid (nt kaasasündinud ja omandatud haigused, sotsiaalne staatus jm); edendab tervisega seotud elukvaliteeti; rakendab tervise edendamise ja haiguste preventsiooni põhimõtteid, arvestades sihtgruppi ja ühiskondlikku vajadust; 2. propageerib kuulmiskaitsevahendite kasutamist; 3. jagab kuulmishügieenialast teavet, selgitades valjude helide kahjulikku mõju kuulmisorganile.
B.2.8 Laste audioloogia **EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. tutvustab lapsevanemale/lapse esindajale kuulmislanguse olemust, raskusastet, võimalikku dünaamikat ja kuulmislangusega seotud tagajärgi vastavalt kuulmislanguse olemusele; selgitab ravi- ja (re)habilitatsioonivõimalusi; 2. annab lapsele ja lapsevanemale/lapse esindajale selged instruktsioonid järgnevaks protseduuriks; teeb mänguaudiomeetriat (õhukuulmine, luukuulmine, vajadusel maskeerimine) vastavalt Euroopa standardile; vastavalt helisagedusele ja Euroopa standardile määrab kuulmisläved, tagades vastuse korrektsuse, vältides sh valepositiivseid tulemusi; vajadusel õpetab lapse esindajale mänguaudiomeetria edukat tegemist kodus; 3. hoiab lapse eale ja arengutasemele sobiva vahendiga (nt mänguasjaga) lapse tähelepanu optimaalsel tasemel, tagades protseduuri läbiviimiseks sobiva keskkonna; vajadusel juhendab lapsevanemat/lapse esindajat protseduuri ajal käituma; aitab kõrva-nina-kurguarstil või kõrgema taseme audioloogil hinnata lapse reaktsiooni õigsust.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.9 Meeskonnatöö **EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. kohandub meeskonnaga, toetab meeskonna tulemuslikku tegutsemist; osaleb meeskonnatöös võrdse partnerina teiste spetsialistidega; 2. jagab oma teadmisi ja valdkonna spetsiifikat kolleegidega; 3. valdab informatsiooni tervishoiu- ja haiglateenuste kättesaadavusest ning edastab seda vastavalt vajadusele patsiendile; teeb koostööd teiste valdkondade spetsialistidega, vajadusel suunab edasi sobiva spetsialisti vastuvõtule; edastab vajalikku aja- ja asjakohast haigusjuhtumiga seotud infot korrektselt, arvestades konfidentsiaalsusnõudeid.

B.2.10 Suhtlemine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. loob positiivse õhkkonna ning meeldiva esmamulje; kuulab vestluspartnerit ja esitab asjakohaseid küsimusi; 2. loob head suhted patsientide ja tema lähedaste/tugiisikute ning kolleegidega; suhtleb edukalt erineva sotsiaalse seisundi, kultuuritausta ja maailmavaatega inimestega; 3. hindab adekvaatselt suhtlemispartnerit ja -situatsiooni; valib asjakohase käitumis- ja väljendusviisi; 4. väljendab oma seisukoha kindlalt ja hinnanguvabalt, aktsepteerib enese ja teiste vajadusi; 5. käitub erinevates olukordades tasakaalukalt ja eesmärgipäraselt, reageerib adekvaatselt; tuleb toime negatiivse suhtumise ja nõudmistega ning säilitab kontrolli olukorra üle; 6. märkab ning arvestab patsiendi vajadusi, sh arvestab patsiendi erivajadusega ning valib sobiva käitumis- ja suhtlemisviisi, arvestades patsiendi vanuse, puude, toimetuleku ja sotsiaalse võrgustikuga.	
B.2.11 Audioloog, tase 6 kutset läbiv kompetents	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ja vähemalt ühte võõrkeelt tasemel B2 (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused); 2. kasutab oma töös arvutit vastavalt arvuti kasutamise oskuse baasmoodulitele Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed, Tekstitöötlus, Tabelitöötlus ning standardmoodulitele Esitlus, Andmebaasid, IT-turvalisus ja Koostöö internetis (vt lisa 2 Arvuti kasutamise oskused); 3. lähtub oma töös eetilistest tõekspidamistest; järgib konfidentsiaalsusnõudeid; 4. täiendab ja arendab pidevalt oma erialateadmisi ja -oskusi nii oma töö kitsama eripära kui ka eriala üldiste arengute lõikes; osaleb elukestvas õppes vastutustundlikult ning kujundab teadlikult oma karjääri; 5. järgib oma tööga seonduvaid õigusakte; arvestab ettevõttes kehtestatud nõudeid; osaleb valdkonnaga seotud seadusandluse loomisel; 6. kasutab materjale ning vahendeid säästlikult ja efektiivselt; lähtub oma töös tööohutus- ja töötervishoiunõuetest; 7. kasutab ergonoomilisi töövõtteid; 8. dokumenteerib oma töö, järgides ettevõttesiseseid reegleid ja andmekaitseseadust.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	23-15112016-2.1/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Arvo Kannel, Kuulmisrehabilitatsiooni Keskus Maret Lepplaan, Tartu Ülikooli Kõrvakliinik Liina Luht, Eesti Audioloogia Selts Marek Metsmaa, Eesti Kõrva-Nina-Kurguarstide ja Pea-ja Kaelakirurgide Selts Inge Paju, Tartu Tervishoiukõrgkool Heli Paluste, Sotsiaalministeerium Carina Truuverk, Kuulmiskeskus Audiale Merlin Veinberg, Sotsiaalkindlustusamet
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	4
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	15.11.2016
6. Kutsestandard kehtib kuni	14.11.2021
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2266 Audioloogid ja logopeedid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6

C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Audiologist, level 6
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	